

Suomen muistiasiantuntijat ry:n projekti

Kotona Paras 2008–2011

Uutta muistisairaiden ihmisten kotona asumisen tukemiseen

Muistisairaana ihminen kotona asuminen edellyttää hyvin järjestettyjä ja helpos-ti saatavia palveluja. Palveluja on tänä päivänä olemassa, mutta ongelmana on palvelutarpeen ja tarjonnan kohtaamattomuus. Palvelujen viidakko näyttää sekavalta muistisairaana ihmisen ja hänen omaistensa silmin: ei tiedetä mihin ottaa yhteyttä, jos terveydentilassa kotona tapahtuu jotakin muutosta puhumat-takaan avusta ennaltaehkäisyyn. Tämä tuottaa paitsi inhimillisiä myös talou-dellisia menetyksiä. Suomessa on tänä päivänä yli 120 000 ihmistä, joilla on jon-kinasteinen muistisairaus, ja vuosittain sairastuu noin 13 500. Muistisairaudet ovat kustannuksiltaan yksi kalleimpia sairausryhmiä, ja muistisairaiden ihmis-ten hoitaminen yksi suurimpia vanhus-työn haasteita.

Ajantasaista tietoa löytyy

Aiheesta on ajantasaista suositus- ja tut-kimustietoa, mutta uuden tiedon hyö-dyntäminen käytännössä vaatii toimen-piteitä. Muistisairauksien hoidon asian-tuntijasuositus suosittaa toimenpiteitä hoidon jatkuvuuden ja muistisairaiden elämänlaadun turvaamiseksi. Samoin ikäihmisten laatusuositus suosittaa pal-velurakenteen linjauksena kuntoutumis-ta edistävää kotihoitoa, jonka tulisi olla ennakoivaa, oikein kohdennettua ja ajoi-tettua, hyvin koordinoitua, turvallista, monipuolista ja ympärivuorokautista. Keskeiset kehittämisteemat voidaan kiteyttää palvelujen parempaan koor-dinointiin, palvelujen yksilöllisempään

räätälöintiin ja eri tahojen keskinäisen yhteistyön parantamiseen. Myös kus-tannusten nousua voidaan näillä toimin hillitä tai saada aikaan säästöä.

Nyt tarvitaan yhteisiä tekoja

Suomen muistiasiantuntijat ry toteut-taa vuosina 2008–2011 Espoon ja Sodankylän kanssa Kotona Paras -imple-mentointiprojektin mottonaan: yksilöl-lisesti asuen, moniammatillisesti tuki-en. Tavoitteena on kuntien kanssa luoda muistisairaana ihmisen kotona asumista tukeva toimintamalli, joka on sovellet-tavissa minkä tahansa kunnan hoito- ja palvelujärjestelmään. Projektissa pai-notetaan olemassa olevan suositus- ja tutkimustiedon entistä parempaa hyö-dyntämistä muistisairaiden ihmisten hoidossa. Yhteistyökumppaneinamme ovat Espoossa ja Sodankylässä palveluja muistisairaalle ihmiselle tarjoavat tahot, Vanhustyön keskusliitto ja Helsingin yli-opiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia. Palmenian kanssa järjestetään mm. Espoon ja Sodankylän toimijoille suunnattua muistimentorkoulutusta, mikä alkaa keväällä 2009 (lue lisää s. 30).

Kiinnostuitko Kotona Paras -projektista – ota yhteyttä

Projektijohtaja Maisa Toljamo, maisa.toljamo@muistiasiantuntijat.fi
GSM 050 348 5068
Projektikoordinaattori Ulla Vuori, ulla.vuori@muistiasiantuntijat.fi
GSM 050 367 1971
Lue lisää: www.kotonaparas.fi

Jatkoa sivulta 7

nostaneet esiin kysymyksen siitä, voi-daanko palvelujärjestelmällä ylimalkaan tukea kuntoutujan voimaantumista vai merkitseekö asiantuntijoiden väliintulo lähes poikkeuksetta ”kuntoutujasubjek-tin” muuttumista toiminnan kohteeksi ja ulkopuolisen hallinnan lisääntymistä. Eriyisen ongelmallisina autonomian ja asiakaslähtöisyyden teemat näyttäyty-vät muistisairaiden ihmisten kuntou-tuksessa. On kysyttävä, keiden toiveet ja tarpeet kuntoutuksen prosesseja mää-rittävät ja millä keinoin muistisairaana ihmisen omat arvot, mieltymykset ja toiveet tulevat kuulluiksi. Järvikoski ja Härkääpää toteavat, että kuntoutu-jan henkilökohtaisen vastuun korosta-misella voi yleisestikin ottaen olla kun-toutuksen tavoitteiden kannalta myös kielteisiä vaikutuksia silloin, kun ne li-säävät jo ennestään uupuneen taakkaa.

Muistisairaana henkilön kuntoutus ei voi olla erillinen saareke, jossa toteu-tetaan yksittäisiä kuntouttavia toimia. Pikemminkin kuntoutuksen tulisi liit-tyä saumattomasti muistikuntoutujan arkielämään ja toimijuuteen. Kuten Asko Suikkanen ja Jari Lindh korostavat, kun-toutus on yleisestikin ottaen toimintana ja järjestelmänä varsin monimutkainen ja osin myös hajanainen kokonaisuus. Muistisairaiden ihmisten kuntoutus ei ole keskitetysti minkään tahon vastuul-la, vaan sitä toteuttavat – silloin kun toteuttavat – monet toisistaan erilliset tahot ja ammattiryhmät. Eri alojen am-mattilaisten toimintaa ohjaavat lisäksi eri tieteenalojen paradigmat ja erilaiset toimintakulttuurit. Se, miten kuntou-tus ymmärretään, heijastaa aina myös tiettyjä käsityksiä yksilön ja palvelu-järjestelmän suhteesta. Viime aikoina yksilön ja yhteiskunnan näkökulmien vastakkaisuutta on pyritty pehmentä-mään niin sanotun ”kolmannen tien” kuntoutumispolitiikalla, jossa kuntou-tus on nähty erilaisten kuntoutumista tukevien ympäristöjen ja toimintaver-kostojen rakentamisena. Muistisairai-den ihmisten tukemisessa kuntoutuksen verkostomalli merkitsisi paitsi kaikkien hoitoon osallistuvien toimijatahujen si-toutumista kuntoutuksen edistämisen tavoitteisiin, myös koko yhteiskunnan tasolla muistisairauksiin liittyvän on-gelmakentän laajuuden ja erityisyyden tunnistamista. ■■

